

Małgorzata Gwadera

"Sztuka zdobywania młodego czytelnika, czyli jak polubić czytanie" (Gliwice, 31 maja 2016 r.)

Nowa Biblioteka. Usługi, Technologie Informacyjne i Media nr 4 (23), 213-215

2016

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Małgorzata Gwadera

Zakład Kultury Czytelniczej i Informacyjnej
Instytut Bibliotekoznawstwa i Informacji Naukowej
Uniwersytet Śląski w Katowicach
e-mail: malgorzata.gwadera@us.edu.pl

„Sztuka zdobywania młodego czytelnika, czyli jak polubić czytanie” (Gliwice, 31 maja 2016 r.)

31 maja 2016 r. w Starostwie Powiatowym w Gliwicach odbyła się konferencja zorganizowana przez Powiatową Bibliotekę Publiczną w Gliwicach z siedzibą w Pyskowicach. *Sztuka zdobywania młodego czytelnika* – to hasło przewodnie spotkania adresowanego do bibliotekarzy szkolnych i publicznych oraz nauczycieli polonistów szkół podstawowych i gimnazjalnych. Zasadniczym tematem dyskusji uczyniono czytelnictwo dzieci i młodzieży w polskich i czeskich bibliotekach szkolnych oraz publicznych. Wystąpienia prelegentów w znacznej mierze dotyczyły działań promujących kulturę czytelniczą dzieci i młodzieży, w tym tzw. dobrych praktyk w tym zakresie.

Obrady rozpoczął Janusz Andrzej Majcherek reprezentujący Instytut Filozofii i Socjologii Uniwersytetu Pedagogicznego im. KEN w Krakowie. Prelekcja *Spoleczno-kulturowe uwarunkowania czytelnictwa w Polsce* wpisuje się w mało eksplorowany nurt badawczy z zakresu socjologii czytelnictwa. Autor, analizując wyniki badań ilościowych obrazujących stan czytelnictwa w Polsce, zwrócił szczególną uwagę na jego korelację z poziomem aktywności zawodowej, jak również związaną z nią wielkością produktu krajowego brutto (PKB) per capita oraz wskaźnikiem rozwoju społecznego (ang. *Human Development Index* – HDI). Bogaty materiał źródłowy pozwolił na sformułowanie tezy o wprost proporcjonalnej zależności między stopniem rozwoju kultury czytelniczej Polaków a ich poziomem życia w sferze ekonomicznej.

Kolejna prelegentka, Agnieszka Maroń z Instytutu Bibliotekoznawstwa i Informatyki Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach, przedstawiła referat *Czytelnicy 2.0 – młodzież o swoich lekturach w Internecie*. Celem wystąpienia była próba odpowiedzi na pytania o obecność literatury w codziennym życiu młodych internautów, o elementy łączące rzeczywistość tekstu drukowanego ze sferą wirtualną, o konkurencję czy też harmonijne współistnienie tradycyjnych środków przekazu z ich cyfrowymi odpowiednikami. Autorka na podstawie internetowych badań własnych wskazała kwestie i zjawiska, które należy uwzględnić w akcjach promujących czytelnictwo wśród nastolatków.

Problematykę koordynacji działalności czeskich bibliotek dziecięcych przez organizację SKIP (Stowarzyszenie Bibliotekarzy i Pracowników Informatyki w Pradze) poruszyła Halina Molin z Biblioteki Regionalnej w Karwinie. Prezentacja *Czeskie biblioteki dziecięce pełne atrakcji* stanowiła ilustrację przykładów nowych form pracy z dziećmi i młodzieżowym użytkownikiem bibliotek w Republice Czeskiej, a zwłaszcza w kraju morawsko-śląskim. W opisanym działaniu kulturalnym, oświatowym i dydaktycznym czeskich bibliotek priorytetowe jest zdobywanie potencjalnego czytelnika.

Charakter promocji własnych działań miały także wystąpienia: Bohumila Zmrzlika, który zaprezentował założenia i realizację warsztatów czytania w Szkole Podstawowej i Przedszkolu im. Mendela w Karwinie, oraz Heleny Legowicz na temat pracy Oddziału Literatury Polskiej Biblioteki Regionalnej w Karwinie. Celem organizowanych warsztatów czytania jest rozwijanie kompetencji czytelniczych ucznia w zakresie technik efektywnego czytania. Są one skorelowane z klasycznymi zajęciami z języka ojczystego. Rozważania H. Legowicz koncentrowały się wokół egemplifikacji wieloetapowej, systematycznej pracy z dzieckiem jako gwarancji kształtowania odpowiedniego poziomu jego kultury czytelniczej, a zwłaszcza aktywności czytelniczej mierzonej częstotliwością kontaktu z książką.

Konieczność utrzymania prymatu ludycznego oblicza edukacji na terenie biblioteki podkreśliła Małgorzata Bykowska z Towarzystwa Nauczycieli Bibliotekarzy Szkół Polskich (Oddział Warszawski). Główna teza jej wystąpienia została zawarta w tytule: *Biblioteka powinna być miejscem najlepszej zabawy*. Postulat nauki przez zabawę i działanie w odniesieniu do dzieci w wieku przedszkolnym i wczesnoszkolnym stanowi paradygmat pedagogiczny, jednak rzadko uświadamiany, a zatem i realizowany w polskiej rzeczywistości oświatowej.

Zamykając konferencję, Małgorzata Gwadera, reprezentująca Instytut Bibliotekoznawstwa i Informatyki Uniwersytetu Śląskiego

w Katowicach, wygłosiła referat *Sztuka wychowania czytelnika. Zapomniane kompetencje i praktyki*. Podjęła w nim kwestię sztuki wychowania czytelnika jako pochodnej zasadniczej sztuki wychowania, stanowiącej przedmiot badań pedagogiki. Zwróciła uwagę na fakt, iż kryzys w dziedzinie wychowania czytelnika powinien być rozpatrywany jako konsekwencja zmian zachodzących we współczesnej nauce i kulturze. Nurty antypedagogiki, liberalizmu, relatywizmu – jako wyznaczniki kultury postmodernistycznej – spowodowały zmiany w zakresie podstawowych pojęć i praktyk nauki o wychowaniu. Dla przeciwdziałania destrukcyjnym prądom konieczne jest przypomnienie zapomnianych praktyk i kompetencji, jakie przynależą do relacji wychowawca – wychowanek, co jest możliwe jedynie przy odbudowie i redefinicji obecnej kategorii autorytetu, kategorii rodzica i kategorii dziecka.

Wysoki poziom merytoryczny wystąpienia, poruszających zarówno aspekt teoretyczny, jak i pragmatyczny zagadnienia stanowiącego przedmiot rozważań, uzasadnia podejmowanie podobnych inicjatyw w przyszłości. Cykliczność fachowych spotkań angażujących lokalne środowiska nauczycieli i bibliotekarzy, ale o horyzontach międzynarodowych, przekraczających granice polityczne, byłaby niezwykle zasadna.